

Expert radí, jak si ulevit od likvidačních záloh za elektřinu a domluvit si “normální” zálohy

- CZ24 News | 2. listopadu 2021

ČESKO: Krize na trhu s energiemi a krach některých dodavatelů způsobily téměř milionu lidí šok z obrovských záloh na elektřinu, které v mnoha případech mohly vzrůst až několikanásobně. Tíživou situaci však mohou výrazně zmírnit přechodem od dodavatele poslední instance, který elektřinu musí draze nakupovat, a tedy i prodávat. Pokud si pak lidé u nového dodavatele sjednají elektřinu fixovanou na jeden rok, finančně se jim značně uleví. Problémem je však to, že domácnosti mnohdy vůbec netuší, z čeho se jejich účet za elektřinu skládá, co je to regulovaná a neregulovaná složka nebo kolik procent z konečné ceny tvoří samotná silová elektřina.

Od roku 2006 si může každý vybrat svého dodavatele elektřiny, s nímž následně uzavře smlouvu o dodávkách energií. Konečná faktura za elektřinu je však složena ze dvou částí. Z regulované, tedy distribuční složky, a neregulované, tedy obchodní složky.

Právě neregulovaná složka je nyní ta podstatnější. Její součástí je silová elektřina, tedy samotný odebraný produkt, díky kterému je doma možné například svítit nebo topit. Spotřeba se počítá v megawatthodinách (MWh) a odvíjí se od toho, zda lidé elektřinu používají jen na svícení a provoz běžných spotřebičů, nebo zda elektřinou i topí a ohřívají vodu. Poté mají nárok na dvoutarifní distribuční sazbu a po část dne mohou čerpat levnější nízký tarif (dříve to byl noční proud).

Právě silová elektřina je vázána na velkoobchodní ceny, které jsou nyní na historických maximech. „Cena samotné silové elektřiny představovala zhruba do roku 2020 přibližně 50 procent konečné ceny elektřiny, na kterou se následně uplatňuje 21 procent DPH. Silová elektřina je hlavní část neregulované složky elektřiny. Zbytek tvoří regulovaná část. Sem patří cena za distribuci, přenos elektřiny, příspěvky na obnovitelné zdroje, ekologická daň a další. Významnou složkou, zhruba 30procentní je právě distribuce,“ uvedl pro deník Echo24 odborník na energetiku a investor Michal Šnabr.

Roční běžná spotřeba domácnosti je zhruba 2,5 MWh ročně v případě, že elektřinu nepoužívají k topení a ohřevu vody. V období před citelným zdražováním tak rodiny ročně za elektřinu platily přibližně patnáct tisíc korun. Do ceny elektřiny se pak z velké části promítají poplatky za distribuci, které tvoří zhruba 40 procent z celkové ceny.

Nyní se však konečné ceny mohou dostat na zcela jinou úroveň, a to právě v případě, že lidé jako zákazníci například zkrachovalé Bohemia Energy skončili u dodavatele poslední instance, který jim za odebranou elektřinu účtuje několikanásobně vyšší částky. „Cena poslední instance je cenou, kdy dodavatel nakupuje elektřinu na krátkých kontraktech, tedy na měsíční úrovni. Právě tyto ceny jsou na nadcházející zimní měsíce ještě násobně dražší než jsou roční kontrakty na rok 2022,“ říká Šnabr.

„Co se týče elektřiny, doporučoval bych lidem, kteří si u nového dodavatele budou cenu fixovat, aby zvolili jen roční fixaci. Lidé, kteří po krachu Bohemia Energy skončili u dodavatele poslední instance, a viděli, o kolik se jim zálohy zvedli, teď stojí vyděšení fronty u nových dodavatelů, a ty jim vnucují smlouvy s fixací na dva až tři roky. To dělají kvůli tomu, že je to výhodné pro ně. Když se podíváte na burzu, je cena velkoobchodní elektřiny na celý příští rok 125 eur. Cena na rok 2023 už je ale pod 90 eur a na rok 2024 už dokonce 70 eur. Je zde tedy vysoký předpoklad, že ceny půjdou dolů,“ vyjádřil se Šnabr.

Dodavatelé se tedy lidem snaží vnucovat dvou až tříleté fixace s tím, že cenu nabízejí jen o něco málo nižší než jaká má být po celý následující rok. Zákazníkům se na to tedy nevyplatí přistupovat, protože pak mohou další roky zbytečně platit více. Podle Šnobra je tedy nyní nejdůležitější se u žádného dodavatele příliš nevázat, udělat si přehled o cenách na trhu a u jiných dodavatelů.

„Lidé u dodavatele poslední instance nyní obdrželi papír s předpisy záloh na tři nebo na šest měsíců dopředu. Především starší lidé taková situace naprosto vyděsí, protože vidí předepsanou částku, která je pro ně astronomická a oni jí vůbec nerozumí. Může být klidně i pětikrát až osmkrát větší, než doposud platili. Vznikají pak u nich až panické reakce,“ říká Šnabr.

Jediné řešení pro ně je nyní sjednat si u nového tradičního dodavatele standardní produkt například právě s doporučenou roční fixací, čímž výše záloh značně poklesne. „Je to ovšem problém. Vyprávějte něco takového hlavně starším lidem, kteří slyší, že by měli rychle utíkat a sjednat si novou smlouvu. Ovšem nikam se nedovolají, protože linky jsou přetížené, a před kanceláři ČEZu stojí nekonečné fronty. Dostali jsme se do katastrofální situace,“ domnívá se Šnabr.

Výzva Energetického regulačního úřadu z minulého týdne, aby lidé urychleně opustili dodavatele poslední instance, je pak podle Šnobra spíše nešťastná a žádný velký efekt mít nebude. „Je tu otázka, zda je správné odejít dnes, nebo třeba za čtrnáct dní, protože je to všechno otevřené, a paniku lidí to pouze umocňuje,“ uvedl.

„Ještě větší zmatek do toho vnáší politická scéna, která mluví o zrušení nebo snížení DPH na energie. Co je nehorší je to, že politici mluví o záchraně vysokých účtů za energie. Realita je ale taková, že celý systém je nyní špatně nastavený. Měli bychom se soustředit hlavně na to, jak pojmout ten téměř milion lidí, kterým zkrachovali dodavatelé. Kvůli tomu nyní nejvíce hrozí zdražování. Všichni se sejdeme na stejných cenách energií zhruba na konci roku 2024, někdo rychleji, někdo později, podle toho, kdo měl ceny už dříve zafixované,“ vyjádřil se Šnabr.

Zdroj: echo24